

b. n. Miana publiczna. code expectatyw.

WIARA PUBLICZNA

CO DO EXPEKTATYW.

PRzodkowie Nasi, Expektatywy mieli, że tak powiem, za świętokradztwa; Expektatywy, jako przeciwne Prawom Natury i Boskim, jako krzywdzące ludzkość, obrażające miłość bliźniego, Prawami dawnemi wyklęte są raczej, niż zakazane. Nie cierpieli Starożytni Polacy w ustawach swoich nic takiego, co zawiść w iednym przeciw drugiemu rodzi, co iednemu tęsknić do śmierci drugiego daie pobudkę. *Czytaj Roku 1437. V. I. fol. 90 §. super quibus etiam dignitatibus &c. R. 1550. Vol: 2. folio 595. §. a iż wiele. Roku 1699. Vol: 6. Fol: 61. Titulo o Expektatywach. R. 1717. Vol: 6. fol: 241. §. Przywileiów &c.*

O to są Prawa Polskie wspierające Naturę, wspierające miłość i zaufanie między Obywatelami; miłość i zaufanie iedli każdej społeczności są słodyczą, w Rzeczypospolitey są istotną potrzebą. Prawom tym należała Wiara Publiczna, i była zachowaną aż do Roku 1775. w tym roku, nikt nikomu wiary nie dotrzymał, niegodziwość stała się zasługą, a bezprawie zasług nadgodą. W liczbie Ustaw Seymu 1775, iest Prawo użytecznością

▲

dla Kraiu zalecone , złamaniem znieważone , nieskutecznością sławne ; podług tego Prawa Starostwa i Królewsczyny po zeyściu Possessorów miały być przez Licytacyą na lat 50. plus offerentibus rozprzedane fol: 138. Tit: Starostwa i Królewsczyny. Tę Ustawę poświęcała Wiara Publiczna , prywatą i Ustawę i Wiarę publiczną zgwałcić zdołała. Na tymże Seymie Expektatywy , nadgrody , niezgodne z walorem zamiany , ubezpieczenia nadgród za wierność i inne pod różnemi nazwiskami poniosła Rzeczpospolita Dóbr swych utraty. Czy Prawu pierwszemu które użyteczność dla Publiczności niesie , czy złamaniem tegoż Prawa prywatie tylko dogodnym należy wiara publiczna ? Czy z mocy pierwszego godzi się ieczsze Rzeczypospolitey żądać iakiego z Starostw użytku , czy mocą późniejszych inż od wszelkiego do Starostw należenia jest odsądzana ?

Seym Roku 1776. chciał być świętszym od przeszłego ; Skarb Rzeplitey ochraniając , nadgrody &c. kassował: Tit Wydatki Koronne , fol: 890. §. a tak &c.

Ale i wtedy nawet omylona raczey niż nadgrodzona została wiara publiczna ; Starostwa gdy zawakowały znacznieysze do Licytacyi nie poszły i choć to prawo Publiczności ręczyło , prywatny na Publiczności zyskował.

Seym R. 1778. przydał nowe *Wiary Publiczney* złamanie , pozwolił 25. Starostw i dwa Wóytostwa rozdać Przywilejami , gdy to ce Seym pozwolił rozszaflowane zostało , Rada Nieustająca znalazła sposób wytkómaczyć że 25. jest toż samo co 50. i tak drugie 25. Starostw poszło w rozdanie uwłaczające generalnemu Prawu.

Wiara Publiczna . zawsze na szkodę publiczną łamana , zawsze z złamania iey korzystał prywatny i dziś wiary publiczney , na korzyść publiczną wzywa.

Co do Luſtracyów.

Prawo obowiązywało Staroſtów do płacenia Kwarty od R. 1717. Staroſtowie w nazwiſku tylko, nie w iſtocie Kwartę płacili.

Seym R. 1764. uznał Luſtracyi potrzebę, wyſłał one i *Wiary Publiczną* (ieżeli ſię nie mylę gdy ją nieoddzielną od Prawa rozumieniem) ubeſpieczył, że Luſtracye w lat pięć powtarzane będą. Przez to Prawo, Jntrata z Lasów za intratę poczytana nie ieſt. Przez to Prawo zolaſtawiono Staroſcie uciążonemu wolność użalenia ſię na Luſtratora, a niezolaſtawiono nikogo, coby ſię o publiczne uſzkodzenie użalił.

R. 1766. złamaniem *Wiary Publiczney* znowu Publiczność uſzkodzona a dogodzona prywatnie. Luſtracye nie już co 5. lat ale tylko *post ceſſum vel deceſſum* Poſſeſſorów zachowane fol: 442.

R. 1768. ieſzcze raz *Wiara Publiczna* na uymę publiczną zmieniona, bo Luſtracye *post ceſſum vel deceſſum* zachowano w tych tylko Staroſtwach, które przed 10. laty luſtrowane były.

Dalsze dowody potwierdzają iak wiele Publiczność pomimo *wiarę publiczną* utrat ponioſła. Konſtyt: 1717. R. wyliczyła Staroſtwa; co w niej czytamy, za Staroſtów, a Kwartę za dochód publiczny mieliſmy. *Assessorya Litt.* Staroſtwa Kamienieckie, Błudeńskie, Rewiatyckie, oſadziła nie być Staroſtwami, czemu Sąd mocniejszy nad Prawo; czemu Kom: Skarbowa dochodów publicznych ſtrzedz obowiązana, odiać dopuſciła to, co do niej należy? iak ſię to ſtało i czy ſtało ſię ſłuſznie? — Szkoła Publiczna każe ſię domyſlać że muſiała w to wchodzić *Wiara Publiczna*.

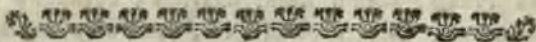

Utraciła Publiczność (znać także z pobudek *wiary publiczney*) i na tym, że tytułem nadgrody, za części Dóbr Stołowych przez Tatarów osadzone, Starostwa są do Ekonomii przyłączone.

Gdybyśmy *Wiagę Publiczną* poymować mieli podług tego iak Nas doświadczenie uczy, takby Nam o niey rozumieć przyszło: co *Publicum* prywatnemu przyrzecze, ma być zachowano podług Wiary i Prawa, co *Publicum* od prywatnego sobie zachowa, to ani uszanowania ani skutku nie warto.

W Litwie dwie Kwarty, w Koronie półtory oddawać do Skarbu Starostom Prawo nznacza; iest że to zachowaniem wiary publiczney, ieżeli podchlebną Lustracyą omylone Prawo, połową może dochód publiczny pomniejszy? Mogąż Starostowie bez oszpezenia samych siebie przeczyć nowej Lustracyi, bronić sposobu oczyszczenia się w oczach Powszechności, która gdy siebie na potrzeby publiczne nie oszczędza, zna doskonale, iż dać będzie musiała, i to, co Starostowie odmówią, i to, co Starostowie utają.

Cytowane tu Seymy zgorszyły i skrzywdziły Powszechność, czeka dziś troskliwie, czy terażniejszy iey jedynie poświęcony dobru, pamięć przeszłych zagładzi, czy też równie iak tamte, folgując prywatnie, z niemi się niesławą podzieli.

3176

F

XVII-2-404